

In de hal hangt de Duitse vlag, boven een statieportret van Hitler. Verderop de eregalerij met directeuren, het portret van Rost van Tonningen als laatste.

Onder dat portret zitten TWEE DUITSE OFFICIEREN op een bank te praten. Als Ritter voorbij loopt, stukt hun gesprek. Ze nemen hem van top tot teen op.

Uiterlijk zo zelfverzekerd mogelijk, gaat Ritter de trap op.

121 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG** 121

Ritter slaat de deur van zijn kantoor dicht en draait hem meteen op slot. Hij slaakt een diepe zucht.

Hij opent het koffertje en haalt de stapel vervalste promessen eruit. Hij bekijkt ze met een vertwijfelde blik. Zijn ze goed genoeg?

122 **INT. KOFFIEHUIS - DAG** 122

Gijs en Wally wachten in het koffiehuis af. Plotseling ziet Wally iets uit het raam waar hij zich kapot van schrikt.

Een DIENSTAUTO met Wehrmacht-chauffeur wordt voor de deur van de Nederlandsche Bank geparkeerd. Rost van Tonningen stapt uit --

WALLY

Hij zou in Den Haag zijn! Hij moet de hele dag in Den Haag zijn!

Wally en Gijs kijken wanhopig toe hoe Rost van Tonningen kalmpjes de Nederlandsche Bank binnenloopt --

GIJS

Het kan nog steeds goed gaan.

WALLY

Als Ritter ziet dat Rost van Tonningen er is, terwijl wij beloofd hadden dat... Ik moet hem stoppen.

Wally maakt aanstalten om te vertrekken, maar Gijs houdt hem tegen, fluistert op dringende toon --

GIJS

Nee, dat kan niet. Je ziet er niet uit. Kijk nou naar jezelf, ongeschoren, rooie ogen, je bent afgepeigerd..!

WALLY

Wat moeten we dan!?

GIJS

Mij kennen ze daar...

Gijs staat op. Wally kijkt hem geschokt aan. Gijs blijft zijn broer aankijken terwijl hij naar de uitgang van de koffiezaak loopt. Hij gaat het doen, hoe bang hij ook is.

123 **EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG**

123

Gijs loopt over straat, naar de Nederlandsche Bank toe.

We zijn dichtbij hem. Dicht op zijn huid. Luisteren naar zijn ademhaling. Voelen zijn angst.

Hij durft niet om zich heen te kijken, toch doet hij het.

DUITSERS overal. Patrouilles. Hakenkruizen. Hoe dichterbij hij de Nederlandse Bank komt, des te meer het er lijken.

Hij probeert zijn angst de baas te blijven, het lukt hem slecht.

124 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG**

124

Gijs betreedt de hal, ziet in de verte Rost van Tonningen praten met de Duitse officieren. De portier wil Gijs al tegenhouden, maar dan roept hij --

GIJS

Meinoud!

Rost van Tonningen kijkt op, verbaasd om Gijs hier te zien. Hij loopt op hem af en schudt hem de hand --

ROST VAN TONNINGEN

Meneer Van Hall, wat kan ik voor u doen?

GIJS

(denkt koortsachtig na)

Ik... Ik begrijp dat u op zoek bent naar ene 'Van Tuyl'..? Ik denk dat ik informatie heb.

ROST VAN TONNINGEN

Wat weet u?

GIJS

Misschien kunnen we even..?

Gijs kijkt om zich heen. Niet hier. Rost van Tonningen gebaart dat Gijs hem moet volgen. Gijs loopt achter hem aan de bank binnen.

125 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG** 125

Ritter recht zijn rug. Hij opent de deur van zijn kantoor en stapt naar buiten.

126 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG** 126

Ritter loopt door de gang naar het trappenhuis. Passeert dan tot zijn grote schrik Rost van Tonningen met Gijs in zijn kielzog. Rost van Tonningen is teveel in gedachten verzonken om Ritter op te merken. Gijs geeft Ritter een klein knikje in het voorbijgaan.

Ritter kijkt snel van Gijs weg en loopt door.

127 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG** 127

Ritter komt zenuwachtig aanlopen in de slechtverlichte waardekelders van de bank. De KELDERMEESTER doet zijn werk bij kaarslicht en kijkt verstrooid op als Ritter voor zijn bureau verschijnt --

KELDERMEESTER
Meneer Ritter.

Ritter slikt, zoekt naar woorden --

KELDERMEESTER
Kan ik u helpen?

RITTER
Ik kom- ik kom voor de...
promessen.

KELDERMEESTER
Welke promessen?

RITTER
Van de Rijkspostspaarbank. Die
liggen hier in depot als het goed
is.

KELDERMEESTER
En wat is er met die promessen?

RITTER
Die moet ik meenemen.

KELDERMEESTER
Op wiens bevoegdheid?

Ritter slikt. Een zweetdruppel sijpelt langs zijn voorhoofd naar beneden.

128

INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

128

Rost van Tonningen gaat Gijs voor de directiekamer van de bank in. Een lange tafel die we herkennen van het begin van dit verhaal. Ze nemen plaats, Rost van Tonningen kan zijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen --

ROST VAN TONNINGEN

Van Tuyl?

GIJS

Van Tuyl. Ja, een schuilnaam natuurlijk. Maar ik vang hem steeds vaker op. Bankiers onder elkaar, je praat wat af.

ROST VAN TONNINGEN

En?

GIJS

Volgens mij is Van Tuyl verantwoordelijk voor het financieren van een groot deel van de Nederlandse illegaliteit...

Rost van Tonningen knikt gretig, want het bevestigt wat hij zelf ook denkt. En verder? Gijs denkt snel na hoe hij dit zo lang mogelijk kan rekken.

129

INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG

129

Ritter heeft nog steeds grote moeite met de keldermeester --

KELDERMEESTER

Die promessen verlaten het depot eigenlijk nooit.

RITTER

Het is een opdracht van de... van een of andere Duitse ambtenaar.

KELDERMEESTER

Wie dan?

RITTER

Zijn naam... die ontglipt me even. Hij- hij wil de gereserveerde promessen controleren want hij denkt dat er nagemaakte in omloop zijn.

KELDERMEESTER

Onmogelijk. Die promessen zijn niet na te maken.

RITTER

Ja. Ja, ik denk toch dat ik ze
beter mee kan nemen zodat hij zelf
kan controleren-

KELDERMEESTER

Hoeveel exemplaren gaat het over?

Ritter zoekt even paniekerig in zijn zak, haalt dan een
briefje tevoorschijn met een lange lijst serienummers --

KELDERMEESTER

(zuchtend)

Dit is zeer ongebruikelijk...

RITTER

Ja, echt iets voor die moffen, hè.

Ritter lacht hard. Te hard. De keldermeester reikt naar zijn
telefoon --

RITTER

Wat doet u?

KELDERMEESTER

Ik bel voor bevestiging.

RITTER

Mag ik je eraan herinneren dat ik
je baas ben?

KELDERMEESTER

Rost van Tonningen is mijn baas.
(in telefoon)

Ja, met Bakker. Is ie d'r? Ja, er
is haast bij.

Hij kijkt even vragend naar Ritter. Toch? Ritter kan alleen
maar knikken.

130 **INT. KOFFIEHUIS - DAG**

130

Wally zit nog steeds in de koffiezaak tegenover de
Nederlandsche Bank. Hij kijkt op de klok en kan hier niet
langer nutteloos blijven wachten. Hij vertrekt.

131 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG**

131

Gijs nog steeds aan het woord --

GIJS

...en het kan dus niet anders dat
iemand die stakende machinisten
betaalt. En dat is ook weer: Van
Tuyl.

TRRRRRRING -- de telefoon op het bureau gaat. Gijs schrikt, maar Rost van Tonningen negeert het --

ROST VAN TONNINGEN
Dat is ons bekend. Wat ik nodig heb
is zijn echte naam.

TRRRRRRING --

GIJS
Die heb ik niet. Wel een mogelijke
andere naam die hij gebruikt.

TRRRRRRING --

ROST VAN TONNINGEN
'De olieman'? Die ken ik al.

Rost van Tonningen reikt naar de telefoon --

GIJS
De olieman? Nee, niet de olieman.

TRRRRRRING -- Rost van Tonningen heeft de hoorn opgenomen...

GIJS
Van den Berg.

Rost van Tonningen schrikt. Hij legt de hoorn meteen weer neer en verbreekt de verbinding. Gijs heeft zijn aandacht.

131X **EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG**

131X

Wally loopt naar de ingang van de Nederlandsche Bank toe. Maar als hij bijna bij de deur is, ziet hij twee patrouillerende Duitse soldaten zijn kant opkomen.

Wally verandert snel van richting en stapt een telefooncel in. In de cel doet hij net hij een nummer draait, maar hij houdt eigenlijk de uitgang van de Nederlandsche Bank strak in de gaten.

132 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG**

132

De keldermeester heeft de telefoon inmiddels opgehangen en schudt voorzichtig het hoofd --

KELDERMEESTER
Het lijkt me het beste als we dit
op een later tijdstip regelen.

RITTER
Dus dan moet ik weer helemaal
terugkomen?

KELDERMEESTER

Er zijn procedures, meneer Ritter.

De keldermeester kijkt Ritter verontschuldigend aan en Ritter draait zich in een automatisme van hem weg. Hij heeft gefaald.

Maar na twee stappen blijft hij stilstaan. En nu komt er iets in hem naar boven wat we nog niet eerder zagen: woede.

BAM! Ritters vuist landt op het bureau van de keldermeester --

KELDERMEESTER

Hé!

RITTER

Jij gaat nu *ogenblikkelijk* die promessen voor me halen, begrepen? En dat doe je met een lach op je gezicht. En je schrijft al die nummers keurig op, zonder te klagen, en dan schrijf je mij een reçu uit. En als je daarmee klaar bent dan bedank je me. Vraag me waarvoor.

KELDERMEESTER

Waarvoor..?

RITTER

Omdat ik niet naar boven ben gegaan om me over jou te beklagen bij Rost van Tonningen.

KELDERMEESTER

Ik wou niet-

RITTER

Want als *die* hoort dat er in zijn eigen kelder iemand loeihard aan het werk is om het de Duitsers zo lastig mogelijk te maken? Dan heb jij een heel groot probleem. Dan werk jij misschien wel voor het verzet zelfs. Klopt dat? Werk jij voor het verzet?

KELDERMEESTER

Nee, meneer...

RITTER

Nou, *hup dan!* Ik heb verdomme nog meer te doen.

De keldermeester snelt weg en Ritter haalt een paar keer diep adem, verbaasd om zichzelf.

133 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG** 133

Ritter loopt door een gang, een zware doos onder zijn arm.
Hij veegt zijn zweetdruppels weg.

134 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG** 134

Terug op zijn kamer laat Ritter de zware doos met een PLOF op zijn bureau vallen. Hij haalt er de echte promessen uit en verwisselt ze met de valse promessen uit het koffertje.

Hij sluit de doos weer en vertrekt uit zijn kamer.

135 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG** 135

Gijs probeert nog steeds tijd te rekken maar Rost van Tonningen is het zat --

ROST VAN TONNINGEN
Onmogelijk zeg ik u. Als Van den Berg Van Tuyl was, dan was de illegaliteit allang in elkaar geklapt, maar het is sterker dan ooit.

GIJS
Oh. Ja, misschien. U zult het beter weten, uw connecties zijn beter dan de mijne.

ROST VAN TONNINGEN
Als er verder niks meer is? Dan dank ik u voor uw informatie.

Rost van Tonningen staat geïrriteerd op. Gijs ook --

GIJS
U bent druk natuurlijk.

Een minzame glimlach van Rost van Tonningen.

136 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG** 136

De keldermeester duwt zijn bril extra goed op zijn neus en houdt de kaars dichterbij, om de nummers te controleren van de (valse) promessen die Ritter zojuist heeft teruggebracht --

KELDERMEESTER
Tweehonderdvierendertig,
tweehonderdvijfendertig...

Ritter wacht ongeduldig af terwijl de keldermeester een promesse bij het licht houdt --

KELDERMEESTER

Zit er altijd zo'n gloed op?

De keldermeester wrijft met zijn duim over een van de promesses -- over de data.

Hij haalt zijn duim weg.

Zijn duim is schoon, de data zijn ongeschonden.

137 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG** 137

Rost van Tonningen gaat Gijs voor door de lange gang, in de richting van de uitgang.

138 **INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG** 138

Rost van Tonningen doet Gijs uitgeleide --

ROST VAN TONNINGEN

U vindt het verder wel? Goiedag.

Rost van Tonningen draait zich om en botst bijna tegen Ritter op. Die staat daar met het koffertje met promessen in zijn handen en kijkt Rost van Tonningen geschrokken aan --

ROST VAN TONNINGEN

Wat is er, Ritter?

Ritter zoekt naar woorden en kan ze zo onder het oog van zijn gevreesde baas niet vinden --

ROST VAN TONNINGEN

Nou?

Gijs ziet het koffertje in Ritters hand en grijpt in --

GIJS

Oh, is dat mijn koffertje?

RITTER

Ja, die vond ik eh...

Hij wijst vaag achter zich en wil het koffertje aan Gijs geven. Gijs wil het aannemen, maar Rost van Tonningen is eerder. Hij pakt het handvat beet en bekijkt het koffertje aandachtig. Dan richt hij zijn blik op Gijs. Na een lang moment --

ROST VAN TONNINGEN

Een echte Swaine & Adeney. Brits...
Mag niet, hè.

GIJS

Het is een familiestuk.

